

Økonomi og ledelse, Planter

Driftsgrensanalyse på frøafgrøder 2020

Som noget nyt er der for 2020 udarbejdet Business Check for frøafgrøder. Den er udarbejdet på baggrund af 17 indrapporterede driftsgrensanalyser for frøavl.

Analyse | 29. juni 2021

SEGES' benchmarkingkoncept, "Business Check", har i en årrække analyseret landmændenes regnskaber med henblik på at give den enkelte landmand mulighed for at sammenligne sig med sine kolleger. Det er en god øvelse at identificere forbedringsområder på baggrund af egne og andres præstationer, når man vil optimere sin bedrift.

I 2020 er der indrapporteret 17 driftsgrensanalyser kun for frøavl, og tallene skal derfor tages med forbehold på grund af det stærkt begrænsede antal. En anden grund til at vurdere analyserne med forsigtighed er, at "frø" er en mere differentieret afgrøde i forhold til både udbytte og pris end eksempelvis korn, f.eks. på grund af sortsvariationer i de enkelte arter, og at det bedrift for bedrift kan være usikkert at sammenligne præcist og ukritisk.

Tabel 1 viser for 2020 et sammendrag af nøgletal i gennemsnit for alle bedrifterne (17 stk.) og for Top 5. For begge kategorier er der positive gennemsnitlige resultater for driftsgrenen, men der er også en stor spredning. Tabellen viser en mindre variation i afgrødesammensætningen, som kan have en mindre indflydelse på indtjeningen. Den største forskel i indtjeningen mellem gennemsnittet og Top 5 kommer dog fra forskellen i udbytter og salgspriser. Af tabellen fremgår det gennemsnitlige udbytte og den gennemsnitlige fremstillingspris for de 11 bedrifter, der udelukkende dyrkede alm. rajgræs. Der var blandt Top 5-bedrifterne kun tre bedrifter, der udelukkende dyrkede rajgræs, og derfor er Top 5-fremstillingsprisen ikke vist.

Tabel 1. Gennemsnitstal for alle bedrifter og Top 5-bedrifterne for 2019 og 2020

Gennemsnitstal for Business Check frøafgrøder 2020	Gns. alle	Top 5
Antal bedrifter	17	
Areal med frøafgrøder, ha	30,4	34,9
Andel med græsfrø (og andre græsfrøafgrøder) i pct.	5,6	9,7
Andel med alm. rajgræs i pct.	82,9	83,4
Andel med italiensk rajgræs i pct.	-	-

Gennemsnitstal for Business Check frøafgrøder 2020	Gns. alle	Top 5
Andel med hundegræs i pct.	-	-
Andel med rapgræs i pct.	2,6	-
Andel med rødsvingel i pct.	-	-
Andel med rødkløver i pct.	8,9	6,9
Udbytte alm. rajgræs, hkg pr. ha	15,2	16,6
Fremstillingspris kr. pr. hkg alm. rajgræs	751	
Dækningsbidrag, kr. pr. ha	10.731	13.465
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	5.092	4.786
Rest til jordleje før EU-støtte, kr. pr. ha	3.670	6.866
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	995	667
Resultat driftsgren, kr. pr. ha	2.675	6.199
Jordværdi (ejet jord), kr. pr. ha	148.900	137.300
Afkastningsgrad i pct.	4,9	8,8

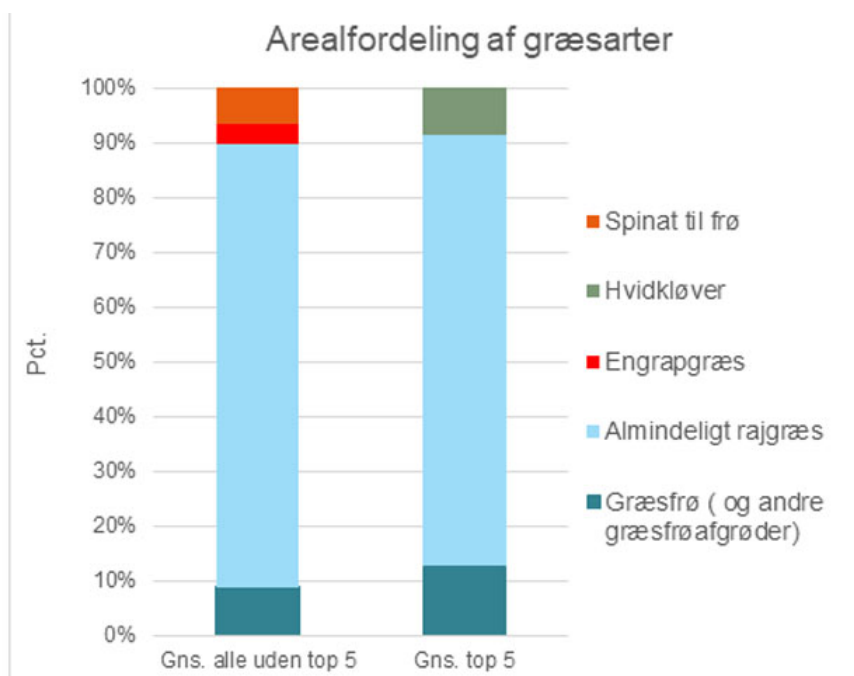
I tabel 2 sammenlignes udvalgte nøgletal med tallene fra 2019. Igen skal man være varsom med at sammenligne, da eksempelvis afgrødesammensætningen blandt de analyserede bedrifter er meget anderledes i 2020 end i 2019. Andelen af alm. rajgræs er meget højere i 2020, og andelen af rapgræs, rødsvingel og hvidkløver mindre. Det skal ligeledes bemærkes, at kun 11 af de 17 bedrifter også var med i opgørelsen i 2019.

Tabel 2. Sammenligning af udvalgte nøgletal fra 2019 og 2020

	År	Pr. ha
Udbytte alm. rajgræs, hkg pr. ha	2019	16,6
	2020	15,2
Fremstillingspris kr. pr. hkg alm. rajgræs	2019	811
	2020	751

	År	Pr. ha
Dækningsbidrag, kr. pr. ha	2019	11.245
	2020	10.731
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	2019	5.125
	2020	5.092
Rest til jordleje før EU-støtte, kr. pr. ha	2019	4.641
	2020	3.670
Jordleje fratrukket EU-støtte, kr. pr. ha	2019	1.179
	2020	995
Afkastningsgrad	2019	17,0
	2020	4,9

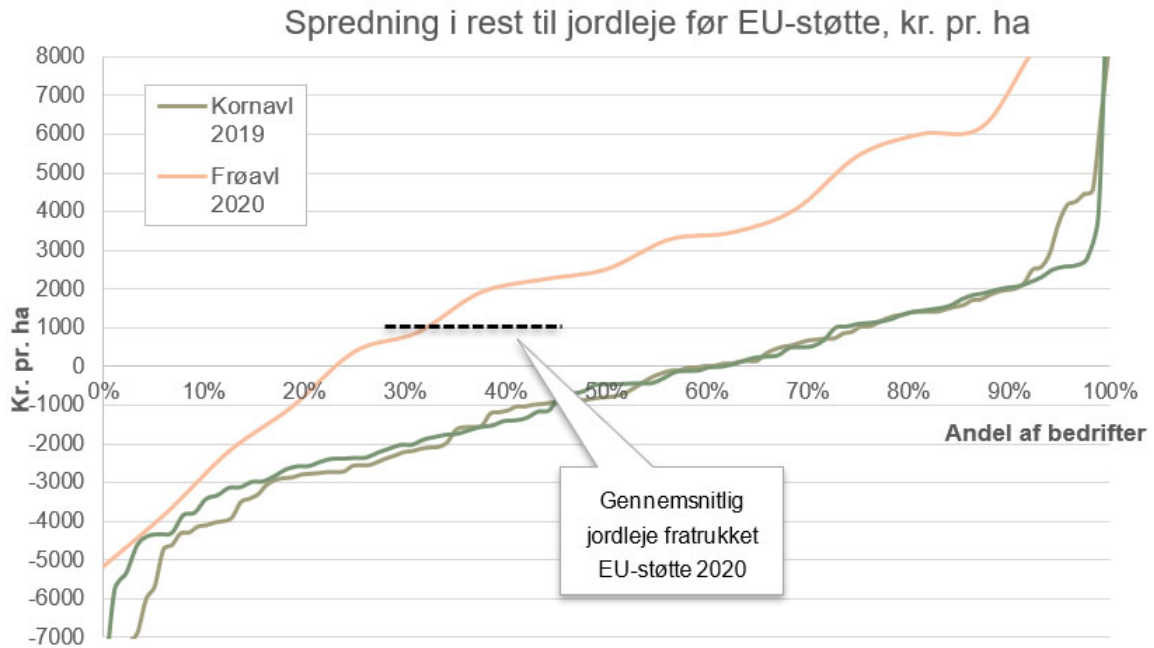
Figur 1. Arealfordeling mellem græsarterne, der viser forskellen i afgrødesammensætningen mellem Top 5-bedrifterne og de øvrige 12 bedrifter i analysen.

Begrebet "Rest til jordleje før EU-støtte" er brugt som et nøgletal i Business Check-konceptet til beskrivelse af den indtjening, der resterer, efter at alle omkostninger med undtagelse af omkostninger til jordleje er fratrukket bruttoudbyttet. Den resterende indtjening skal dække jordleje fratrukket EU-støtte. Jordlejen består af en renteberegning på aktiverne og egenkapitalen og en eventuel forpagtningsafgift.

Figur 2 viser, at spredningen i "Rest til jordleje før EU-støtte" er ganske stor. Omkring 20 pct. af bedrifterne har i 2020 ingen rest til betaling af jordlejen fratrukket EU-støtte. I 2019 var den procentdel omkring 15. Af tabel 1 fremgår en jordleje fratrukket EU-støtte på omkring 1.000 kr. pr. ha i gennemsnit for de 17 bedrifter. Afsættes denne på kurven, ville den indikere et negativt driftsresultat (efter betaling af jordleje og modtaget

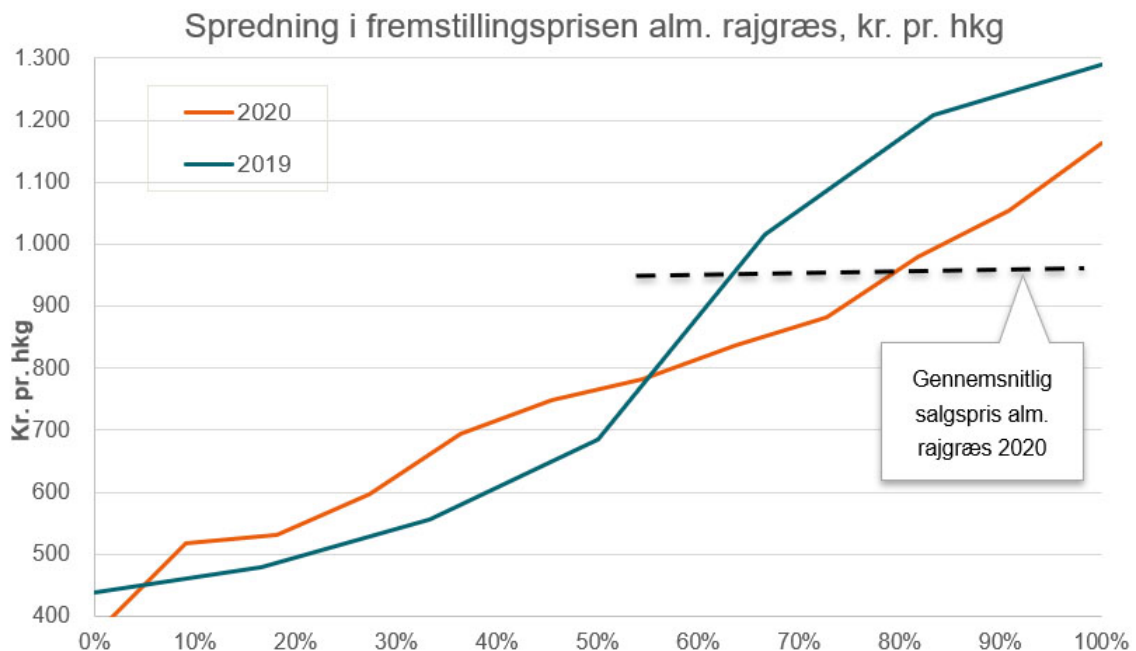

EU-støtte) på 30-35 pct. af bedrifterne. Sammenlignes der med kornavl uden påvirkning fra de normale andre produkter i sædskiftet, frø, raps og ærter, er der en betragtelig forskel i "Rest til jordleje før EU-støtte". For denne driftsgrens vedkommende har kun ca. 40 pct. af bedrifterne i både 2019 og 2020 en rest til betaling af jordleje fratrukket EU-støtte.

Figur 2. Spredningen i "rest til jordleje før EU-støtte" for henholdsvis frøavlere og "rene" kornavlere.

Figur 3 viser spredningen i fremstillingspriserne på alm. rajgræs i 2019 og 2020 og den gennemsnitlige salgspris for alm. rajgræs inkl. efterbetaling jf. driftsgrensopgørelser.

Figur 3. Spredningen i fremstillingspriserne på alm. rajgræs i 2019 og 2020. Vurdering af den gennemsnitlige salgspris på alm. rajgræs er indsat.

Tabel 3. Præsentationstabel af gennemsnitsdata og top-5 data for frøavlere 2020

2020	Gns. gruppe	Top 5

2020	Gns. gruppe	Top 5
Antal bedrifter i gruppen	17	
Ha i alt, driftsgren	30,4	34,9
Andel Græsfrø, pct.	5,6	9,7
Andel alm. rajgræs, pct.	82,9	83,4
Andel italiensk rajgræs, pct.	0,0	0,0
Andel hundegræs, pct.	0,0	0,0
Andel engrapgræs, pct.	2,6	0,0
Andel rødsvingel, pct.	0,0	0,0
Andel øvrige frø i pct.	8,9	6,9
Udbytter		
Udbytte pr. ha græsfrø, hkg	11,5	
Udbytte pr. ha alm. rajgræs	15,2	16,6
Udbytte pr. ha italiensk rajgræs, hkg		
Udbytte pr. ha hundegræs, hkg		
Udbytte pr. ha engrapgræs, hkg		
Udbytte pr. ha rødsvingel, hkg		
Udbytte pr. ha, øvrige frø ,hkg	13,3	
Fremstillingspris kr./hkg, alm. rajgræs	761,5	
Jordbundsforhold		
Andel med JB 5-6 og 7-9	40,0	17,0
Andel med finsand 2 og 4	16,0	24,0
Andel med grovsand	43,0	55,0
Andel, der kan vandes	26,0	30,0

2020	Gns. gruppe	Top 5
Forpagtet andel af areal	46,0	44,0
Rest til jordleje før EU-støtte pr. ha	3.670	6.866
Rest til jordleje efter EU-støtte pr. ha	5.975	9.363
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	5.092	4.786
Øvrige omkostninger ha	1.684	1.557
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	995	667
Jordværdi (ejet jord), kr. pr. ha	148.931	137.348
Bundet kapital - Inventar	8.241	7.333
Anvendt rentesats, pct.	1,8	1,7
Resultatkorrr. (2% på jord og 4% på resten)	1.524	1.087
Afkastningsgrad	4,9	8,8
Specifikation af resultat		
Salgsafgrøder	13.651	15.486
Maskinstationsindtægter	162	94
Diverse indtægter	238	287
Bruttoudbytte i alt	14.051	15.867
Udsæd	-522	-271
Gødning	-1.186	-788
Planteværn	-1.160	-1.068
Diverse vedrørende mark	-452	-274
Stykomkostninger i alt	-3.320	-2.401
Ækningsbidrag	10.731	13.465

2020	Gns. gruppe	Top 5
Energi	-192	-329
Brændstof	-432	-438
Maskinstation mv.	-1.238	-911
Vedligehold	-1.365	-1.169
Lønomkostninger	-451	-592
Ejer aflønning	-1.054	-1.019
Forsikring	-327	-282
Diverse kapacitetsomkostninger	-468	-336
Kapacitetsomkostninger i alt	-5.527	-5.076
Afskrivning, bygninger og grundforbedring	-279	-306
Afskrivning, markinventar	-834	-818
Afkoblet EU-støtte	2.305	2.497
Renteomk. af bundet kapital	-1.772	-1.367
Forpagtning	-1.841	-2.004
Diverse kapitalomkostninger	-108	-192
Kapitalomkostninger i alt	-2.529	-2.190
Resultat, driftsgren	2.675	6.199

Tabel 4 viser fraktilanalysen for driftsgrenen for frøavlere. Fraktilanalysens nøgletal for de 17 bedrifter er sorteret fra de bedste til de svageste værdier indenfor hvert enkelt nøgletal og uafhængigt af hinanden. De enkelte bedrifter har så mulighed for at markere de felter i tabellen, der er tættest på egne værdier og få et indtryk af bedriftens stærke og svage sider.

Også denne tabel viser en stor spredning inden for de forskellige poster, både udbytte, bruttoudbytte og omkostninger. Inden for tabellens økonomiske nøgletal kan det have betydning for bruttoudbytte og omkostninger, hvilke frøafgrøder man dyrker. Det skal man være opmærksom på, når man vurderer sin egen placering i tabellen i forhold til andre med måske en anden sammensætning af afgrøder.

Tabel 4. Fraktilanalyse for driftsgrenen for frøavlere, Business Check 2020

Fraktil	Stærk konkurrenceevne				Stort forbedringspotentiale	
	10%	33%	44%	56%	67%	90%
Udbytte pr. ha alm. rajgræs, hkg	21,3	17,7	15,9	13,4	11,3	7,9
Bruttoudbytte i alt	19.788	15.883	13.689	13.071	12.334	9.925
Stykomkostninger i alt	2.091	2.986	3.075	3.203	3.786	5.148
Dækningsbidrag	16.812	12.570	10.450	9.948	8.519	5.866
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	3.109	4.745	4.945	5.447	5.689	6.812
Øvrige omkostninger ha	1.036	1.220	1.529	1.680	1.755	2.349
Rest til jordleje før EU-støtte pr. ha	7.906	4.985	3.598	3.114	2.343	-462
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-48	489	738	1.175	1.315	1.938
Resultat, driftsgren pr. ha	7.520	3.553	2.573	1.527	1.258	-1.359

Der vises kun bedrifter med udelukkende alm. Rajgræs

Emneord

[Benchmarking](#)
[Business Check](#)
[Økonomiske nøgletal](#)

Økonomi og ledelse

Tema: Business Check - sæt fokus på bedriftens økonomi

Med Business Check kan du sammenligne dine nøgletal med andre landmænds, så du får viden om, hvilke nøgletal du kan forbedre, og hvor du klarer dig godt. På dette site finder du de nyeste Business Check for alle driftsgrene, ligesom du får inspiration til...

Vil du vide mere?

Ove Lund

Seniorkonsulent

SEGES

ovl@seges.dk

+45 8740 5479

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES	Tlf.	87 40 50 00
Agro Food Park 15	Fax.	87 40 50 10
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

